UBAK

15TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

SOCIAL AND EDUCATIONAL SCIENCES

17 - 18 DECEMBER

2022

Full Text Book

Tam Metin Kitabı

ANKARA BİLİM ÜNİVERSİTESİ

www.ubaksymposium.org

The 15th International Scientific Research Congress

-Social and Educational Sciences-

15. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi

- Sosyal ve Eğitim Bilimleri –

UBAK

17 - 18 December 2022

Ankara

Proceeding Book

Bildiri Tam Metin Kitabı

Editor

Prof. Dr. Emel ÇETİNKAYA

Ankara 2022

Broadcaste Coordinator / Yayın Koordinatörü

Dr. Muhammet ÖZCAN

General Publishing Director / Yayın Yönetmeni

Dr. Muhammet ÖZCAN

Editor / Editör

Prof. Dr. Emel ÇETİNKAYA

Bu kitapta yayınlanan Bildiri Tam metinleri "Bookcites Kitap Atıf Dizini" tarafından taranmaktadır

Cover Design / Kapak Tasarım

Bülent POLAT

Interior Design / İç Tasarım

Mahmut Sami TEMİZ

First Edition / Birinci Basım ©

December 2022 - Ankara

ISBN

978-625-8190-44-1

Asos Yayınevi

1st Edition 30 December / 2022

Address / Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No:67/2-4/Merkez/Elazığ

E-Mail: asos@asosyayinlari. com

Web: www. asosyayinlari. com

İnstagram: https://www. instagram. com/asosyayinevi/

Facebook: https://www. facebook. com/asosyayinevi/

Twitter: https://twitter. com/Asosyayinevi

Ankara 2022

BOARDS / KURULLAR

Supporting Institutions / Destekleyen Kurumlar
Ankara Bilim Üniversitesi

Honor Board / Onur Kurulu
Prof. Dr. Yavuz DEMİR, Ankara bilim Üniversitesi Rektörü

Chairman of the Organizing Committee / Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Emel ÇETİNKAYA, Sakarya Üniversitesi

Congress Organizing Committee / Düzenleme Kurulu
Prof. Dr. Emel ÇETİNKAYA, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman BENLİ, Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi M. Fatih SANSAR, Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer YILAR,, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer YILMAZ, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Hayrettin ZENGİN, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Türkan KARAKUŞ YILMAZ, Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Handan AKKAŞ, Ankara Bilim Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Aziz BALCI, Ankara Bilim Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Huriye EMEN, İstanbul Topkapı Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Esra TÜRE, Amasya Üniversitesi

Congress Scientific Committee / Bilim Kurulu
Doç.Dr. Gülbarşin ADAMBAEVA, Yessenov Üniversitesi, Kazakistan
Dr. Öğretim Üyesi Mamdouh ALENEZİ, Prince Sultan University
Doç. Dr. Gülser AKTAN, Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Türkan ASKEROVA, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Doç. Dr. Mehmet Alpertunga AVCI, Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Gönül BALKIR, Kocaeli Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hande BARLIN, Gebze Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Didem Paşaoğlu BAŞ, Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Zafer BAŞKAYA, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç.Dr. Cemal BAYAK, Pamukkale Üniversitesi
Prof.Dr. Fatih BEKTAŞ, Trabzon Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Asiye BERBER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Shener BILALLI, International Balkan University
Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER, Osmaniye Korkutata Üniversitesi
Doç. Dr. Elifhan Köse ÇAL, Karamanoğlu Mehmet Bey Universitesi
Doç. Dr. Özlem ÇAKIR, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Bilal ÇELİK, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Nurten ÇETİN, Trakya Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hilal ÇİFTÇİ, Çankırı Karatekin Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Kemal ÇİFTYILDIZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan DEMİRKOL, Çankırı Karatekin Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Türkan Polatçı DEMİRKOL, Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Rabia Köse DOĞAN, Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Füsun Çoban DÖŞKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Faruk DÜNDAR, University of Glasgow
Doç. Dr. Nihada Delibegovic DZANİC, University of Tuzla
Doç. Dr. Akın EFENDİOĞLU, Çukurova Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Huriye EMEN, İstanbul Topkapı Üniversitesi
Doç. Dr. Füsun EKŞİ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Subhan EKŞİOĞLU, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Duygu Gür ERDOĞAN, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Zuhal ERGEN, Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın ERTEKİN, Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Halil İsmail ERTON, Atılım Üniversitesi
Doç. Dr. Ebru GÖZÜKARA, Istanbul Arel University
Prof. Dr. Canan HAMURKAROĞLU, Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Irshad HUSSAİN, The Islamia University of Bahawalpur
Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal İYEM, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. İdris KADIOĞLU, Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil KAHRAMAN, Yaşar Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hülya KALYONCU, Işık Üniversitesi
Prof. Dr. Behset KARACA, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Cemile Bahtiyar KARADENİZ, Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Adem KARAKAŞ, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Özlem KARAKIŞ, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Elvan KARAKOÇ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Sevinç KASIMOVA, Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel KILIÇ, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Elvira LATİFOVA, Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Cem Harun MEYDAN, Ankara Bilim Üniversitesi
Prof. Dr. Meruert MUSABAEVA, Eurasian National University, Kazakaistan
Doç. Dr. Naka NİKSİC, Belgrad Üniversitesi, Sırbistan
Prof. Dr. Mehmet Akif OCAK, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ayla OĞUZ, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Gülbin ÖZKAN, Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Gülşen Fatma Çulhaoğlu PİRENCEK, Çankaya Üniversitesi
Doç. Dr. Galbatsova SHAHRUZAT, Daghestan State University
Prof. Dr. Gulnoz SATTOROVA, Özbekistan İlimler Akademisi
Doç. Dr. Vafa SAVAŞKAN, Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Mesut SOYALIN, Siirt Üniversitesi
Dr. Gülzada STANALİEVA, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Yusuf SÜLÜN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Leyla ŞENER, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Perihan ŞIKER, Niğde Ömer Halisdemir üniversitesi
Prof. Dr. Türkmen TÖRELİ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Esra TÜRE, Amasya Üniversitesi
Doç. Ayşegül TÜRK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. F. Oben ÜRÜ, Istanbul Arel University
Prof. Dr. Andrey VOLODİN, Moskova State University, Russia
Dr. Öğretim Üyesi Ali Fuat YALÇIN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Sercan YAVAN, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hasan YAZICI, Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer YILAR, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Türkan Karakuş YILMAZ, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer YILMAZ, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Gökçe YOĞURTÇU, Kırgız Türk-Manas Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf YURDİGÜL, Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Meltem YURTÇU, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Nurshat ZHUMADİLOVA, Kazakistan, Karaganda Bolaşak Üniversitesi

Sekretary / Sekreterya
Dr. Esra TÜRE
Ebru Buket AYGÜN

İçindekiler

Orta Asya'dan Anadolu'ya Aktarılan Yaşam Pratikleri: Şamanizm 5
Bâkî'nin Bir Gazeline Yazılan Nazirelerde Benzetme ve Hayallere Yön Veren Bir Pusula: Kıble-Nümâ 12
Nedim Divanı'nda Tatlılar 18
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadar Yazılmış Türkçe Dil Bilgisi Kitapları Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi 28
Virtual Reality in a Foreign Language Teaching 36
Çağdaş Heykel Sanatında Malzemenin Değişen Rolü: Hazır Nesnenin Sanat Yapıtına Dönüşmesi 41
Heykel Sanatında Soyutlama ve Gerekliliği Üzerine Bir Okuma 47
İlköğretim ve Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak Türkiye ve Finlandiya Açısından İncelenmesi 57
Lüks Pazar Konumlandırma Stratejisi Geliştirme: Bir Çikolata Markası ile Örnek Tasarım Süreci 67
Resim Eğitiminde Renk ile Ton İlişkisi ve Uygulama Örnekleri 81
Türkiye Cumhurbaşkanlığı Forsu'nda Yer Alan 16 Türk Devleti'nin Seramik Sanatları ve Karşılaşılan Sorunlar 89
Finansal Krizler, Gelir Eşitsizliği ve İstihdam İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir İnceleme 98
Türkiye'de Çelik ve Çelik Üretim Yöntemlerinin İktisadi Açıdan Değerlendirilmesi 108
Dış Ticaret Sermaye Şirketlerinde Likidite Yönetimi 116
Havayolu İşletmelerinde Çalışanların Farklı Demografik Özelliklerinin İşe Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi 124
Hisse Senedi Piyasalarında Hava Anomalilerine Farklı Bakış 132
Karbon Emisyon Açıklamalarının Kurumsal Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkisi: Bist-100' de Bir Araştırma 138
Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi: Uzaktan Eğitim Sürecinde Bir Araştırma 145
Yeşil Marka Farkındalığı, Tüketici Satın Alma Niyeti ve Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Kavramsal Bir Model Önerisi 165
İlâhîlerdeki Lafzî Terennümlerin Müzikal Analizi 174
Benlik Saygısı ve Sosyal Kaygının Boyun Eğici Davranışlar İle İlişkisinin İncelenmesi 184
Duygu Düzenlemede Kültürlerarası Farklılıklar- Ruminasyon Tekniği Perspektifinden 190
2011–2021 Yılı İçinde Yüzme Branşı ile İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışında Yapılmış Akademik Çalışmaların İncelenmesi 195
Askeri ve Kolluk Kuvvetlerinin Beden Eğitimi ve Spor Konseptleri ve Ders İçerikleri: Alana Özgü Eğitim Yapısının İncelenmesi 203
Futbolcularda Sportmenlik Yöneliminin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi 211
Spor Bilimleri Öğrencilerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin İncelenmesi 218
Spor Eğitimi Alan Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi 221
Sporcularda Problem Çözme Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Hentbol Örneği 225

Üniversite Öğrencilerinin E-Spor Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi 230
Derin Ekoloji Yaklaşımı ve Sanat 235
Özgün Baskı Resim ve Sınıflandırılması 241
Çerkez Mutfağı Konseptli Restoran İşletmelerine Yönelik Tripadvisor Yorumlarının İçerik Analizi: Türkiye Örneği 245
Çevre ve Ekonomik Kalkınma İlişkisi: Literatür İnceleme 250
Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Organik Tarıma Yönelik Tüketici Algısının Belirlenmesi: Samsun İli Kentsel Alan Örneği 254
Dijital Dönüşümün Çalışan Motivasyonu Üzerine Etkisini İnceleyen Bir Çalışma 260
Karadeniz Havzasında Yer Alan Ülkelerin Lojistik Performanslarının İncelenmesi 268
Kırım Savaşı Sırasında Sırp Topraklarında Osmanlı-Rus Mücadelesi (1853-1856) 276
Sinemada Yeni Fransız Aşırılığı ve Eril Tahakkümün İzleri: Gaspar Noé Filmlerine Dair Feminist Eleştirel Bir Analiz 284
Spor ve Ekonomi İlişkisi Hakkında Literatür Araştırması 291
TCMB Para Politikası Değişikliklerinin Borsa İstanbul Bist100 Endeksi Oynaklığı Üzerindeki Etkisi 295
Turkish Modernisation in Its Dis-Continuity 305
Yapay Zeka Programlarının Mekan ve Ürün Tasarımındaki Rolüne İlişkin: Deneysel Mekan Üretim Süreci 312
Yöresel Tatlılara Ait Reçetelerin Moleküler Gastronomi Reçetelerine Dönüştürmesi Üzerine Bir İnceleme 325
"Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin Sonbahar Seyahatleri" Adlı Eserin Tespiti, Tanıtımı ve Değerlendirilmesi 333
Erken Cumhuriyet Döneminde Arkeolog Hans Henning Von Der Osten'ın Anadoluya Dair İzlenimleri 339
İbn Battuta Seyahatnamesi 'ne Göre 14. Yüzyılda Hindistan 345
Kalonoros'un (Alanya'nın) Fethi Sırasında İzlenilen Yol Güzergâhı Üzerine Bir Değerlendirme 350
Orta Çağ İran Tarihinde Hamamlar ve İşlevleri 357
Panu İle Pi Arasındaki Taht Kavgası ve Doğu Hunları'nın İkiye Ayrılışı 365
Purim ve Nevruz Kutlamaları Arasındaki Benzerlikler 371
Filistinli Terörü: Ma'alot Katliamı 377
İsrail'in Terörle Mücadelesi: Cenin Katliamı 383
Mesleki ve Teknik Liselerde Alternatif Bir Yöntem Olarak Drama: Öğrenci Değerlendirmeleri 389
Kavram Karikatürü Tekniğinin Fen Eğitimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: Sistematik Derleme Çalışması 400
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Uygulamalarına Yönelik Özyeterlilik Düzeylerinin Belirlenmesi 408
Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Ar Uygulamalarını Bilme, Kullanma, Geliştirme ve Fen Bilimleri Dersine Entegre Etme Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi 417
Vektör Uzaylarının Öğretiminde Görselleştirme Öğretim Yaklaşımına Yönelik Yapılan Çalışmaların Analizi 429

Bir Eleştirmenin Şair Olarak Portresi: Adnan Benk'in Şiirleri Üzerine Bir İnceleme 438
Sağlık Eğitiminde İhtiyaç Analizine Yönelik Öğretmen Görüşleri 444
Spor Eğitimi Alan Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi 453
Bibliometric Analysis of Sustainable Supply Chain Performance……..…461
Turkish Modernisation in Its Dis-Continuity 469
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Etik İlkelerine Yönelik Metaforik Algıları 475
Çocuk Kitaplarının Meb 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı Öz Bakım Becerileri Kazanımlarına Uygunluğunun İncelenmesi..... 482
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları..... 489
Ortaokul Öğrencilerinin Denklemlerle İlgili Problem Kurma Becerileri Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İçerik Analizi ve Bilime Katkısının İncelenmesi 507
Çocuk Kitaplarının Meb 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı Öz Bakım Becerileri Kazanımlarına Uygunluğunun İncelenmes……..…520
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları……..……..……..…..…527
Technology Integrated Language Learning: A Review of Literature On Good Practices……..536
The Underpinnings of Multilingualism and Translanguaging in Language Classrooms……...542
Ortaokul Öğrencilerinin Denklemlerle İlgili Problem Kurma Becerileri Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İçerik Analizi ve Bilime Katkısının İncelenmesi.....545
A Literature Review On the Role of Clinical Supervision Model in Language Teacher Training and Current Language Teacher Training Provisions in Türkiye……..…517
A Literature Review On the Use of Teaching Proficiency Through Reading and Storytelling in Language Learning……522
Flipped Learning As An Innovative Pedagogical Model: A Review of Pros and Cons……529
Fırsat Sitelerine Yönelik Kurumsal İtibarın Belirlenmesi……..534
Online Alışverişte Algılanan Finansal Risklerin Farklı Özelliklere Göre İncelenmesi……...542

Presentation ID / Sunum No: 77

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4677-0951, 0000-0002-2566-6605

Spor ve Ekonomi İlişkisi Hakkında Literatür Araştırması

Öğr.Gör. Metin Gümüşay[1], Dr. Öğretim Üyesi Seyyid Ali Ertaş[1]
[1]Yozgat Bozok Üniversitesi

*Corresponding author: Metin Gümüşay

Özet: *Spor, birden fazla alanda faaliyet gösterilen birçok kesime hitap eden ve büyük bütçelerle ekonomide yeri olan bir alandır. Futbol, voleybol, hentbol, judo, basketbol gibi popülerliği ülkeden ülkeye değişen farklı spor faaliyetleri yer almaktadır. Gerek ulusal literatür gerekse de uluslararası literatür incelendiğinde spor ekonomisi alanında fazla çalışma yapılmamış olup bu alan üzerinde farklı açılardan incelemelerin yapılması gerekmektedir. Çünkü özellikle futbol gibi tüm dünyada ilgiyle izlenen ve ciddi para hacimlerinin dolaşımda olduğu alanlardaki parasal harcamaların ülke ekonomilerine katkıları vb. durumlarının gerek teorik gerekse de ampirik olarak ortaya konulması önem arz etmektedir. Örneğin, futbolun Avrupa ölçeğinde yıllık cirosu 28-30 milyar avroluk bir piyasa söz konusudur. Sporun ekonomideki yerinin yanı sıra, spor ekonomisinin gelişimi konusunda neler yapılmaktadır?, ekonomik gelişmenin spor üzerindeki etkisi gibi konularda araştırmacılar tarafından incelenmektedir. Bu çalışmada, spor ekonomisi, spor ve ekonomi ilişkisi ulusal literatürde yer alan bazı çalışma örnekleri özetlenerek bu konuda yapılan çalışmalar bir arada sunulma imkânı sağlanacaktır. Bu kapsamda, daha önce literatürde incelenmemiş olan spor ve ekonomi ilişkisini içeren literatür araştırması, bu çalışmada yapılarak okuyuculara ve araştırmacılara fayda sağlanacaktır.*

Anahtar Kelimeler: *Spor Ekonomisi, Literatür İnceleme, Ekonomi ve Spor*

Literature Research On the Relationship Between Sport and the Economy

Abstract: *Sports is an area that appeals to many segments that operate in more than one field and has a place in the economy with large budgets. There are different sports activities such as football, volleyball, handball, judo, and basketball, the popularity of which varies from country to country. When both the national and international literature is examined, not much work has been done in the field of sports economy and it is necessary to examine this field from different angles. Because of the contribution of monetary expenditures to the country's economy, especially in areas such as football, which is watched with interest all over the world and where serious money volumes are in circulation, etc. It is important to put forward the situations both theoretically and empirically. For example, football has an annual turnover of 28-30 billion euros on a European scale. In addition to the place of sports in the economy, what is being done about the development of sports economy, the effects of economic development on sports are examined by researchers. In this study, the sports economy, sports, and economic relations will be summarized by summarizing the study examples in the national literature, and it will be possible to present the studies on this subject together. In this study, sports economy, the relationship between sports and economy will be summarized and some study examples in the national literature will be summarized and the studies on this subject will be presented together. In this context, a literature research that includes the relationship between sports and economy, which has not been examined in the literature before, will be beneficial to readers and researchers by conducting this study.*

Keywords: *Sports Economics, Literature Review, Economy, and Sports*

Giriş

Spor, sosyal bir faaliyet olmasının ötesinde ekonomik olarak da önemli bir faaliyet halini alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel ölçekte, spor kulüpleri ciddi bütçelerle sportif faaliyetleri yönetmektedir. Bu kapsamda, ülkelere döviz gelirleri sağlayan spor faaliyetleri sosyal faaliyet alanından çok ekonomik boyutuyla da ön plana çıkmaktadır. Diğer yandan, futbol gibi insanların yoğun ilgi gösterdiği sporlar, üretici ve tüketicileri bir araya getirerek ekonomik işleyişin temel yapı taşını oluşturmaktadır.

Geçmişten günümüze amatör düzeyde sadece eğlence amaçlı organizasyon olarak başlayan spor dalları, küreselleşen dünyada profesyonel hale gelerek ülkelerin ekonomilerinde ciddi yer tutan önemli bir ekonomik yapıya dönüşmüştür.

Spor ekonomisi, iktisat biliminin uygulamalı bir disiplini olup spor bilimlerinin teorik alanları ile spor ve ekonomi arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Sporda yapılan büyük organizasyonlar; Olimpiyatlar, Dünya ve Avrupa Futbol Şampiyonaları gibi küresel ölçekte düzenlenen organizasyonlardır. Organizasyonlarda reklam, sponsorluk, biletlerden elde edilen gelirler, ürünlerden elde edilen gelirler, yayın hakkı gelirleri gibi gelirler ülke ekonomilerine önemli ölçüde katkılar sunmaktadır.

Bu çalışmada, spor ve ekonomi arasındaki ilişkiyi inceleyen ulusal çalışmalar taranarak özet literatürün ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, bu çalışma, ilgi duyan okuyucular ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara spor ve ekonomi ilişkisi konusunda özetleyici literatür ortaya koyarak yapacakları çalışmalarına ışık tutacak olup literatürdeki boşlukları tespit etmelerini sağlayacaktır.

Bu çalışma giriş, literatür araştırması ve sonuç kısımlarından oluşacaktır.

Literatür İncelenmesi

Spor ve ekonomi ilişkisi kapsamında yapılan ulusal literatüre ait bazı çalışma örnekleri aşağıdaki gibidir.

Cerrahoğlu (2016), ‘‘Spor Ekonomisi Bilim Dalının Gelişim Analizi’’, isimli çalışmada, spor ekonomisinin tarihsel sürecine yer verilmiş olup geçmişten günümüze oluşan spor ekonomisi bilim dalının gelişimi incelenmiştir. Ayrıca, bazı ülkeler arasında spor ekonomisi bilim dalı hakkında karşılaştırmalar yapılmıştır.

Sivrikaya ve Demir (2019), ‘‘Türkiye’de 2001 Yılı ve Sonrasında Uygulanan Spor Ekonomisi Politikalarına Yönelik Bir Değerlendirme’’, isimli çalışmada, Türkiye’de spor ekonomisine yönelik olarak uygulanan politikalarının 2001’den yılından günümüze, kalkınma planları, spora ayrılan bütçeler ve stratejik hedefler doğrultusunda, Türk spor ekonomisine yönelik genel bir çerçeve belirlemeye yönelik amaç söz konusudur. Sonuç olarak, Türkiye’de küresel düzeyde sportif başarıların sağlanması hususunda spor ekonomisine yönelik stratejik amaçların daha etkin bir şekilde uygulanması gerektiği vurgulanmıştır.

Gündoğdu ve Devecioğlu (2008), ‘‘Spor Hizmetlerinin Genel Ekonomi Çerçevesinde Görünümü’’, isimli çalışmada, spor faaliyetlerinin ekonomide önemli yeri olan üretim, tüketim, dönüşüm ve paylaşım gibi konular üzerinde durulmuş, bu kapsamda spor ve ekonomi ilişkisi açıklanmıştır.

Saatçioğlu ve Karaca (2012), ‘‘Ekonomi ve Spor: Ekonomik Gelişmenin Uluslararası Sportif Başarı Üzerindeki Etkisi’’, isimli çalışmada, ekonomide meydana gelişmelerin uluslararası sportif başarı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ekonomik gelişmenin sportif başarıyı olumlu yönde etkilediğini, reel kişi başına GSYH’deki %1’lik artışın olimpiyatlarda elde edilen madalya sayısını %0.27-0.63 artırdığı sonucuna varılmıştır.

Uslu (2009), ‘‘Rekreatif Etkinlik Olarak Sporun Ekonomik Kalkınmadaki Rolü’’, isimli çalışmada, ülkelerin kalkınmışlık seviyeleri ile serbest zaman arasındaki pozitif ilişkiyi incelemektedir. Artan serbest zamanın ve sportif faaliyetlerin geliştirilmesi ülkelerin kalkınmışlık seviyelerini olumlu yönde etkilediğinin altı çizilmiştir.

Can ve Değirmenci (2017), ‘‘Spor Organizasyonlarının Ekonomik Açıdan İncelenmesi: Mersin İli Örneği’’, isimli çalışmada, Akdeniz Oyunları’nın Mersin ilinde oluşturması beklenen ekonomik etkiler istatistiksel olarak incelenmiştir. Akdeniz Oyunları’nın Mersin ilinin ekonomisine istihdam oluşturma, devletin elde ettiği gelirlerini ve fiyatlar genel seviyesini arttırma gibi olumlu katkılar sunmuştur.

Terekli ve Çobanoğlu (2018), ‘‘Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları’’, isimli çalışmada, mega spor faaliyetlerinin ekonomik etkileri değerlendirilmiş olup, ülkemizi bu tür organizasyonların sağlamış olduğu ekonomik faydalar ve ekonomik olumsuzluklar hususunda bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak, büyük organizasyonlar, ülke ekonomilerine istihdam oluşturma, turizmi canlandırma gibi olumlu katkılar sunduğu tespit edilmiştir.

Kargün vd., (2017), ‘‘Kalkınma Bakanlığı Sosyal Destek Programı Kültür Sanat ve Spor Projelerinin Ülke Ekonomisine Sağladığı Katkılar’’, isimli çalışmada, Kalkınma Bakanlığı SODES programı kapsamında 2013-2015 yılları arası kültür, sanat ve spor projelerinin ülke ekonomisine sağlamış olduğu katkılar araştırılmıştır. Sonuç olarak, spor projelerinin bölgesel kalkınmayı olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Pişkin vd., (2019), ‘‘Spor Endüstrisinin Yükselen Alanı E-Sporun Dünya Ekonomisindeki Yeri’’, isimli çalışmada, E-Spor endüstrisinin ekonomideki yerinin belirlenmesini sağlayıp, dünya ekonomisinde bölgesel olarak görünümünü incelenmiştir.

Sonuç

Küreselleşmenin hız kazanmasıyla günümüzde tüm ekonomik, sosyal ve politik pratiklerle etkileşimlerinin bir sonucu olarak, spor faaliyetlerinin ekonomik dinamikleri ve serbest piyasa ekonomisi etrafında giderek daha fazla ele alınmaya başlamasıyla sporun ekonomik ve politik niteliklerini ortaya koyan küresel spor ekonomisinin gelişmesini hız kazandırmıştır. Ayrıca, sporun sosyal faaliyet olmaktan ziyade yönetilen ciddi bütçelerin olması, ekonomik büyüme olgusuyla anılmaya başlamıştır.

Tarihsel süreç içerisinde sosyal amaçlı olarak değerlendirilen spor, zaman içerisinde profesyonelleşen ve ülkelerin ekonomik büyümelerinde önemli bir yeri olan kurumsal yapıya dönüşmüştür. Sporun ekonomik olarak önemli hale gelmesi sporun önemi artırmış ve ayrı bir piyasa yapısına dönüşmüştür.

Literatürdeki çalışmalar değerlendirildiğinde, sporun sosyal amaçlı yapılmasının yanında, ekonomik boyutunun da düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, ülkeler spor alanlarına gerekli harcamaları yapmaları ve spor alanında ihtiyaç duyulan ülkelerin ekonomik politikalarıyla uyumlu mevzuat düzenlemelerin varlığı önem arz etmektedir.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, sporun ekonomik kalkınma üzerindeki etkisinin somut verilerle istatistiksel analizler yardımıyla küreselleşmeyle uyumlu politikalar önerilebilir.

Kaynakça

Can, Z. G., & Değirmen, S. (2017). Spor organizasyonlarının ekonomik açıdan incelenmesi: Mersin ili örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, *5*(4), 91-105.

Cerrahoğlu, N. (2016). Spor ekonomisi bilim dalının gelişim analizi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *14*(27), 309-329.

Gündoğdu, C., & Devecioğlu, S. (2008). Spor hizmetlerinin genel ekonomi çerçevesinde görünümü. *Fırat üniversitesi doğu araştırmaları dergisi*, *6*(2), 117-124.

Kargün, M., Kizar, O., & Ağaoğlu, Y. S. (2017). Kalkinma Bakanliği Sosyal Destek Programi Kültür Sanat Ve Spor Projelerinin Ülke Ekonomisine Sağladiği Katkilar. *Journal of International Social Research*, *10*(53).

Pişkin, Ö. Ü. E., Devecioğlu, S., & Halisdemir, T. A. (2019). Spor Endüstrisinin Yükselen Alani E-Sporun Dünya Ekonomisindeki Yeri.

Saatçioğlu, C., & Karaca, O. (2012). Ekonomi Ve Spor: Ekonomik Gelişmenin Uluslararasi Sportif Başari Üzerindeki Etkisi.

Sivrikaya, K., & Demir, A. (2019). Türkiye’de 2001 Yili Ve Sonrasinda Uygulanan Spor Ekonomisi Politikalarina Yönelik Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *10*(23), 126-136.

Terekli, M. S., & Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarinin Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açisindan Avantaj Ve Dezavantajlari. *The Journal of Social Science*, *2*(3), 95-107.

Uslu, N. Ç. (2009). Rekreatif etkinlik olarak sporun ekonomik kalkınmadaki rolü. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *4*(3), 132-141.